

Nagy Márton:

Fenntartható felzárkózás euróval: Maastricht 2.0

A 2008-as válság egyértelműen rávilágított arra, hogy a sikeres eurobevezetéshez a jelenlegi maastrichti kritériumrendszer önmagában nem elegendő, ezért felülvizsgálatra szorul. Két évtizedet követően, „nagykorúvá érése” alkalmából tehát éppen itt az ideje, hogy áttekintsük a továbbfejlesztés lehetőségeit. Az eddigi kritériumok egy részét érdemes finomhangolás mellett megtartani, azokat viszont újra kell gondolni, amelyek láthatóan nem adnak jó visszajelzést a csatlakozni kívánó országok számára az eurobevezetés időzítéséről és a felkészültség állapotáról. Ehhez – a nominális feltételeken túl – új reálkritériumokat is figyelembe kell venni, amelyek teljesítése mellett nem alakul ki divergencia a tagországok között a valutaövezeten belül.

A kibővített kritériumok között kiemelt jelentőséggel bírnak a reálgazdasági érettség feltételei. Fontos a megfelelő reálgazdasági fejlettségi szint, hogy minél kisebb legyen a felzárkózásból eredő inflációs többlet és a közös monetáris politika hasonló monetáris irányultságot eredményezzen az övezeten belül. Ki kell emelni az üzleti és pénzügyi ciklusok megfelelő harmonizáltságát is, hogy a csatlakozni szándékozó ország és az eurozóna gazdasága hasonlóan reagáljon a különböző hatásokra. Az eurozónába való belépéskor a gazdaság egésze mellett külön a kkv szektornak is megfelelő fejlettségi szakaszban kell lennie, ami magas versenyképesség és termelékenység mellett érhető el. A versenyképesség szempontjából fontos, hogy az adott ország exportja területi, illetve termékszerkezeti alapon kellően diverzifikált legyen és magas hozzáadott értékkel rendelkezzen.

A pénzügyi rendszer megfelelő fejlettsége is kiemelt kérdéskör az eurocsatlakozás szempontjából. Ennek része a kellően mély pénzügyi szektor, amely a stabil források biztosítása mellett azt is támogatja, hogy a tőkeáramlás felerősödése ne eredményezzen túlzott hitelezést és prociklikus gazdasági folyamatokat. A versenyképességi szempont a pénzügyi rendszernél is hangsúlyos elem. Amennyiben a hazai és a külföldi pénzügyi intézményrendszer versenyképessége közeledik egymáshoz, az elősegítheti a stabilitás megőrzését.

Végül, de nem utolsó sorban elengedhetetlen az eurozónán belüli megfelelő stabilizációs politikai eszköztár megléte. A valutaövezeten belül az önálló monetáris politika elvesztésével és érdemi közösségi költségvetési transzferek hiányában felértékelődik a fiskális politikai mozgástér jelentősége. A fiskális paraméterek elérését megfelelően kell időzíteni: akkor kell magas fiskális mozgástérrel, alacsony hiánnyal és adósságrátával csatlakozni az euroövezethez, amennyiben nincs ciklikus munkanélküliség. Ekkor ugyanis az anticiklikus politika és a zónában szükséges fiskális mozgástér egyaránt a kiegyensúlyozott költségvetés irányába mutat. Az euroövezethez csatlakozni szándékozó tagállamoknak ezenkívül az aszimmetrikus sokkok előfordulásának kockázatát minimalizáló makro- és mikroprudenciális, valamint szanálási eszköztárral is rendelkezniük kell, amelyekkel a közös monetáris politika is hatékonyabbá válik.

A maastrichti kritériumok megújítása minden résztvevő elemi érdeke. Az MNB által javasolt, megújított kritériumok teljesítésével az euroövezet felkészült országokkal bővíthet a jövőben, míg az újonnan belépő tagországok fejlődési pályája az eurozónán belül is fennmarad és az új tagállamok

is részesülhetnek a közös pénz nyújtotta előnyökből. Minden új belépő állam számára a végső cél a fenntartható fejlődés megőrzése, aminek csak egy fontos mérföldköve az euro. A felvázolt javaslat egy jó alap a kritériumrendszer átalakítására, amely konstruktívan kíván hozzájárulni az euro jövőjéhez kapcsolódó párbeszédhez.

„Szerkesztett formában megjelent a Növekedés.hu oldalon 2020. január 21-én.”